

Kur'an-ı Kerime göre dini nizamlar dahi belli bir müddet geçtikten sonra ya uygulanamaz hale gelir ya da insanlar tarafından yavaş yavaş unutulur. Uygulanamaz hale gelmesi de iki türdür. Ya insanlar içine bir şeyler karıştırdıkları için uygulanamaz hale gelir ya da halis halini korumasına rağmen çağ dışı kalırlar. Bunun örneği birisinin elbisesi yırtılınca yeni bir elbiseye ihtiyaç duyması veya çocuğun boyu uzadığı için eski elbisenin üzerine olmaması gibidir. Aynı şekilde ilahi öğretiler de ya insanlar tarafından bozulduklarından ya da doğrudan insanların hayatlarındaki gerçek ihtiyaç değişimi yüzünden değiştirilirler. Bu durumda Allah artık yeni bir öğretilere ihtiyaç olduğuna karar verir ve yollar.

Sözün özü ilahi mesajlar için iki şeyden birisi muhakkak geçerlidir.

1. Uygulanamaz hale gelince ondan iyisi gönderilir. Daha iyisi şunun için gerekir ki aynı iyilikte olan zaten bitmiştir; uygulanamaz hale gelmiştir. Böyle olmasaydı eskisi hala geçerli olurdu. Ne'ti bi hayrim minha işte bunu anlatmak için kullanılmıştır.

2. İkinci durum da asıl öğreti hala geçerli ve uygulanabilir olmasına rağmen insanlar tarafından terk edilir ve İlahi mesajda olmayan kavramlar icat edilip hayat onlara göre yaşanmaya başlanır. Bu durumda geçerliliğini kaybetmiş olan eski öğretinin bir daha hükmeder hale getirilmesi gerekir. Bu sebeple Kur'an-ı-Kerim ev misliha kelimelerini kullanmıştır. Yani "öyle durumlarda benzer bir öğreti bir kez daha getirilir". Burada "benzer" kelimesi şunun için kullanılmıştır ki asıl öğreti ölüp gitmiş olduğu için Allah tarafından yeniden canlandırılır ve böylece yok olmuş olan öğretinin bir benzeri yeniden hükmetmeye başlar.

Bu ayetten şunları çıkartabiliriz ki İlahi mesajlar dahi belli bir müddet sonra;

- Ya uygulanamaz hale gelirler
- Ya insanlar uygulamayı terk ederler

Uygulanamaz hale gelmesi de iki türlü olur;

- İnsanlar asıl öğretinin içine hurafeler karıştırırlar
- Çağ öğretiyi aşar

Her iki duruma karşı Allah'ın da iki farklı sünneti vardır. Bir öğreti uygulanamaz hale gelince Allah tarafından nesih edilir ve yerine daha iyi bir öğreti yollanır çünkü zaten zamanın artık daha iyi bir şeye ihtiyacı oluşmuş olur. Ama eğer öğreti hala uygulanabilir olmasına rağmen insanlar tarafından terk edilirse Allah onu tekrarlayarak yeniden canlandırır. Mislini yeniden göndererek hayat verir.

Ayetin sonundaki "Allah'ın gücünün buna yetmeyeceğini mi sanıyorsunuz" kısmı şimdiye kadar yapılan tefsirlere ters düşmektedir. Şimdiye kadar yapılan tefsirlerde ayetin Kuranın bazı ayetlerinin nesih edildiğini anlattığı söylenir. Oysaki böyle bir işin Allah'ın kudretiyle hiçbir alakası yoktur. Kudreti hatırlat-mak ancak benim verdiğim manalarla anlamlı olur.

Sonra E lem ta'lem ennellahe lehu mülküs semavati vel ard kısmında da dinlerin yeniden canlandırılmasının ancak büyük inkılaplarla mümkün olduğu hatırlatılır. Öyle bir çağın insanları öyle bir inkılâbı imkânsız sanırlar ama Allah kudretiyle isterse yeni bir öğreti gönderebilir; isterse de eski ve unutulmuş öğretiyi canlandırır.

Benim bu ayete verdiğim anlamlar yeni olsalar dahi tüm ayeti anlamlı kılmak için şartlılar. Önceki müfessirler Allah'ın önce bazı ayetleri yollayıp ardından iptal ettiğini yazmışlardır ama hep düşmanın eline bir koz vermişlerdir. Onlar gülerek "Allah neden önce ayeti indirip sonra iptal eder? İndirirken emrin uy-gunsuz olduğunu bilmez mi?" derler. Kaldı ki kendi yaptığı işi hemen ardından iptal etmek bir zaaftır ve böyle bir zaaftan bahsedip "Allah'ın kudretini bilmez misiniz?" demek çok anlamsızdır. Oysaki benim verdiğim anlam gerçekten büyük bir güç ve kudrete işaret eder. İnsanların bütün kalpleriyle sevdiği ve kesinlikle bırakmak istemediği bir hayat tarzını tamamen değiştirip yeni bir nizam yerleştirmek kudret ister. Ya da ruhani olarak ölmüş ve Allah'ın emirlerini arka plana atıp güzellikle-rinden habersiz olan bir milletin bir kısmını yeniden canlandırıp kalbini o unutulmuş güzelliklerle doldurmak ve sonra bu küçük grupla tüm dünyaya hükmetmek de böyledir. Şüphesiz bu çok zor bir iştir ve Allah'ın yüce kudretine delalet eder. Bu-nu daha da vurgulamak için ayet şöyle devam eder; E lem ta'lem ennellahe lehu mülküs semavati vel ard, Yani yeryüzü-nün ve göklerin hükümetinin Allah'ın elinde olduğunu bilmez misiniz? O isterse bu inkılâbı çok rahat gerçekleştirebilir.